Sprawozdanie merytoryczne

z realizacji zadania pn. „Przyjaciel środowiska naturalnego" – zajęcia i warsztaty w zakresie edukacji przyrodniczej i ekologicznej w 2016 r.

„Przyjaciel środowiska naturalnego" był kolejną edycją projektu realizowanego przez Fundację Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, którego celem było propagowanie wiedzy o ekosystemie Morza Bałtyckiego i jego strefie przybrzeżnej poprzez atrakcyjne i sprawdzone formy edukacji przyrodniczej i ekologicznej. Projekt integrował dwa działania edukacyjne, cieszące się od wielu lat szerokim zainteresowaniem szczególnie wśród młodzieży szkolnej i gimnazjalnej, ale także studentów, osób dorosłych oraz najmłodszych odbiorców, dla których co roku przygotowywany jest specjalny program adekwatny do wieku.

W ramach realizacji zadania:

1. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne w ramach Błękitnej Szkoły w Helu oraz zaprojektowano i wykonano edukacyjne przysłony foczej plaży i basenów hodowlanych w postaci żagla automatycznego oraz przesłon do prowadzenia zajęć na świeżym powietrzu na terenie Błękitnej Szkoły.
2. Zorganizowano wydarzenie plenerowe w ramach XIV Międzynarodowego Dnia Bałtyckiego Morświna ASCOBANS.
3. Przeprowadzono warsztaty „Ujście Wisły".
4. Wydrukowano materiały edukacyjne w postaci publikacji dot. ochrony środowiska w aspekcie prawnym i dot. ochrony bałtyckich torfowisk.

Ad. 1

Błękitna Szkoła w Helu

Zajęcia w Błękitnej Szkole w Helu są organizowane od roku 2000 przez Fundację Rozwoju UG, przy wsparciu merytorycznym Stacji Morskiej im. prof. Krzysztofa Skóry w Helu. Działania edukacyjne podejmowane w projekcie są skierowane do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Wśród bezpośrednich odbiorców są także dzieci w wieku przedszkolnym, studenci, słuchacze Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz turyści. Głównym celem prowadzonych zajęć było podnoszenie poziomu wiedzy na temat Morza Bałtyckiego oraz kształtowanie postaw pro-przyrodniczych wśród uczestników, poprzez uświadamianie w jakim stopniu podejmowane przez nich na co dzień działania mają wpływ na stan naszych morskich wód. Fokarium przy Stacji Morskiej im. prof. Krzysztofa Skóry w Helu w sezonie wiosenno-letnim odwiedza kilka tysięcy osób dziennie. Jako ośrodek badawczy szczególny nacisk kładzie na edukację ekologiczną społeczeństwa. Pragnąc sprostać oczekiwaniom gości, misją jest prowadzenie edukacji 365 dni w roku. Dysponując dużą powierzchnią, w ramach realizacji zadania zaprojektowano i wykonano żagiel i tablice ochronne – przysłony basenów. Umożliwiło to przekazanie informacji na temat ekologii Morza Bałtyckiego i jego mieszkańców, w sposób czytelny i widoczny dla każdego z odwiedzających. Nowoczesny design przyciągał uwagę, przez co zmaksymalizował przekaz edukacyjny. Estetyczna i nowoczesna forma prezentacji sprzyjała przyswajaniu wiedzy oraz zachęciła do jej propagowania oraz ponownego odwiedzenia Helu w celu jej pogłębienia. Postery zawierają wiadomości na temat skutków antropopresji na środowisko Morza Bałtyckiego, między innymi zanieczyszczeń i ich wpływu na organizmy żyjące w wodzie. Z wystaw można dowiedzieć się również czym żywią się foki oraz jak

wygląda obecnie ich sytuacja wzdłuż polskiej części wybrzeża Bałtyku m. in. wpływ obecności człowieka na wybór siedlisk ssaków morskich. Treści wyjaśniają również w jaki sposób należy się zachować w przypadku spotkania fok na plaży, ponieważ tylko właściwe postępowanie zapewni zwierzętom niezakłócony byt w ich naturalnym środowisku. Obserwatorzy natomiast mogą cieszyć się widokiem zwierzęcia z bezpiecznej odległości nie płosząc go, dodatkowo umożliwiając obserwację innym użytkownikom plaży.

Żagiel o powierzchni 50m2 umożliwił innowacyjny sposób przekazywania wiedzy. Oprócz nadruków edukacyjnych na materiale żagla jest on wykorzystywany w celach wyświetlania prezentacji oraz filmów.

W czasie, gdy jeden z basenów wyłączony jest z użytkowania z powodu jego czyszczenia, możliwe jest zamieszczenie informacji w formie dużych plakatów lub w formie multimedialnej przy barierkach basenu, tak że słuchacze zamiast pustego basenu, mogą oglądać wystawę edukacyjną. Proste i czytelne infografiki swoim przekazem docierają do wszystkich uczestników zajęć edukacyjnych, w każdym przedziale wiekowym. Dzięki odpowiedniej konstrukcji możliwe jest swobodne wymienianie paneli na nowe, tak aby informacje podążały za najnowszymi badaniami nad ekologią środowiska. Żagle i postery stanowią wystawę całoroczną. Wykonane są z bardzo trwałych materiałów odpornych na czynniki atmosferyczne, dzięki czemu instalacja będzie mogła służyć przez lata, a korzystanie z niej będzie komfortowe dla odbiorcy jak i łatwe w utrzymaniu dla pracowników fokarium. Takie rozwiązanie umożliwiło maksymalne efektywne wykorzystanie czasu spędzonego w fokarium nie tylko młodym ludziom, ale także rodzinom z dziećmi jak i osobom starszym, którzy preferują odpoczynek poza sezonem wakacyjnym, korzystając ze wszystkich uroków przyrodniczo edukacyjnych jakie oferuje im placówka. Organizując plastyczne konkursy ekologiczne dla dzieci pragniemy, aby prace laureatów były częścią wystawy, co zachęci najmłodszych do aktywnego udziału w propagowaniu wiedzy ekologicznej. Edukacja dzieci jest kluczowa dla przyszłości ochrony środowiska. Oprócz swojej funkcji edukacyjnej żagiel i przysłony spełniają funkcję ochronną przed słońcem i deszczem dla słuchaczy, edukatorów, trenerów i zwierząt hodowlanych. Umiejscowienie żagli sprzyja zacienieniu bądź osłonięciu przed deszczem, obszaru na którym przeprowadzane są zajęcia edukacyjne. Zadaszenie w kształcie żagla nawiązuje do klimatu morskiego. Żagle nad basenami i przysłony tworzą teraz spójną i integralną część wystawy edukacyjnej Błękitnej Szkoły w Helu.

Ad. 2
XIV Międzynarodowy Dzień Bałtyckiego Morświna ASCOBANS

Wydarzenie plenerowe odbyło się tradycyjnie w trzeci weekend maja tj. 15.05.2016r. Dzień Bałtyckiego Morświna ma na celu podniesienie świadomości ekologicznej oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności społeczeństwa za los tego sympatycznego „bałtyckiego delfina", który jest jednym elementów założeń Konwencji Bońskiej, wynikający z Porozumienia o Ochronie Małych Waleni Morza Bałtyckiego, Północno-Wschodniego Atlantyku, Morza Irlandzkiego i Północnego - ASCOBANS. Wydarzenie ma charakter pikniku naukowego dedykowanego dla osób z różnych grup wiekowych. W roku 2016 ze względu na trudne warunki atmosferyczne (silny wiatr i intensywne opady deszczu) frekwencja wyniosła 800 osób. Pracowników Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego im. Prof. Krzysztofa Skóry w Helu przez cały czas trwania imprezy tj. w godzinach 10.30 – 17.00. wspierali wolontariusze Błękitnego Patrolu WWF w ilości 8 osób. Z dofinansowania projektu zostały wykonane materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek pn. „Bez ryb nie ma rybołówstwa", „Przyroda Zatoki Gdańskiej" „In Mari Via Tua Stacja Morska". Ze środków przekazanych przez donatora wykonano ściany namiotu wystawowego z grafiką przedstawiająca morświny, co uzupełniło wystrój zewnętrzny i zapewniało tematyczną, wizualną identyfikację wydarzenia z dużej odległości. Dodatkowo wykonano 2 wielkoformatowe tablice niezbędne do ulepszenia kompozycji wnętrza namiotu. Dodatkowego wsparcie udzieliła grupa morsów z Gdyni i Kołobrzegu (30 osób), którzy symbolicznie wykąpali się w morzu „dla morświna".

WFOŚiGW
ASCOBANS
MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA
LOTOS

RODOWY DZIEŃ BAŁTYCKIEGO MORŚWINA
LONSDALE

fot. Jarosław Jankowski

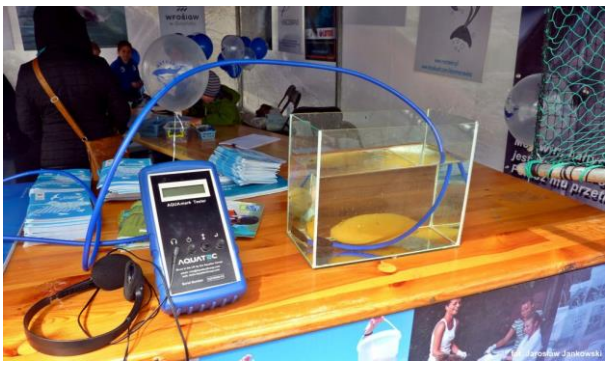
AQUATEC

ASCOBANS
LOTOS
fot. Mikołaj Koss

fot. Mikołaj Koss

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
in mari via tua
STACJA MORSKA

fot. Jarosław Jankowski

Ad. 3

Warsztaty „Ujście Wisły”

Warsztaty są realizowane od roku 2001. Program warsztatów obejmuje rejs kutrem po wodach Martwej Wisły i Wisły Śmiałej, zajęcia terenowe w rezerwacie przyrody „Ptasi Raj” oraz wykłady w Stacji Ornitologicznej Muzeum i Instytutu Zoologii PAN. Tematyka poruszana w ramach zajęć terenowych obejmowała zagadnienia dotyczące aspektów historycznych i kulturowych w odniesieniu do obszaru odwiedzanego w trakcie zajęć, jego charakterystyki przyrodniczej, skutków ingerencji człowieka w środowisko naturalne obszaru. W czasie prelekcji przekazywana była wiedza m.in. z zakresu ornitologii oraz funkcjonowania i ochrony ekosystemów cennych przyrodniczo, wzbogaconych ciekawostkami z danej dziedziny. Wykłady dotyczyły samego środowiska, jak i problemów badań naukowych, działalności człowieka i jego wpływu na środowisko naturalne oraz specyficznego ekosystemu strefy brzegowej i ujściowej rzek. W ramach zadania w maju 2016 roku odbyło się 11 warsztatów, w których udział wzięło 451 osób - uczniów wraz z nauczycielami ze szkół województwa pomorskiego. Podczas rejsu i zajęć terenowych uczestnikom towarzyszył przewodnik – edukator. Wykłady i prelekcje poruszały zagadnienia środowiska specyficznego dla ekosystemu ujściowego rzek, historii powstania Wyspy Sobieszewskiej, kształtowania się poszczególnych odcinków Wisły oraz problemy dotyczące działalności człowieka i jej wpływu na stan środowiska naturalnego. Poruszany aspekt ornitologiczny dotyczył biologii ptaków, ich wędrówek oraz celu i metod obrączkowania.

Wykaz szkół, które wzięły udział w warsztatach Ujście Wisły w maju 2016r.:

1. Szkoła Podstawowa nr 55 w Gdańsku Nowym Porcie,
2. XV LO w Gdańsku,
3. Szkoła Podstawowa w Szemudzie,
4. XIV Liceum Ogólnokształcące w Gdyni,
5. Szkoły Okrętowe i Ogólnokształcące Conradinum,
6. Szkoła Podstawowa nr. 14 w Gdańsku,
7. XIV Liceum Ogólnokształcące w Gdyni,
8. Publiczne Gimnazjum w Pszczółkach,
9. II Liceum Ogólnokształcące w Starogardzie Gdańskim,
10. Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 7 w Gdańsku,
11. III Społeczna Szkoła Podstawowa "STO" w Gdańsku.

Ad. 4

Materiały edukacyjne w postaci publikacji dot. ochrony środowiska

W ramach projektu opracowano i wydrukowano dwie publikacje:

1. Przyroda rezerwatu Mechowiska Sulęczyńskie. Praca zbiorowa pod redakcją prof. Jacka Herbicha. Publikacja jest czwartym z serii monograficznych opracowaniem, prezentującym szczególnie cenne obiekty przyrodnicze Pomorza Gdańskiego. Rezerwat Mechowiska Sulęczyńskie chroni jedno z największych i najcenniejszych torfowisk alkaicznych regionu, powstałe na grubym pokładzie kredy jeziornej na dnie stosunkowo niedawno osuszonego jeziora. Materiały stanowiące podstawę do monografii zostały w większości zebrane w 2012 roku w trakcie przygotowywania planu zadań ochronnych dla ostoi Natura 2000 i w latach 2014-2015 na etapie przygotowywania dokumentacji do projektu planu ochrony rezerwatu.

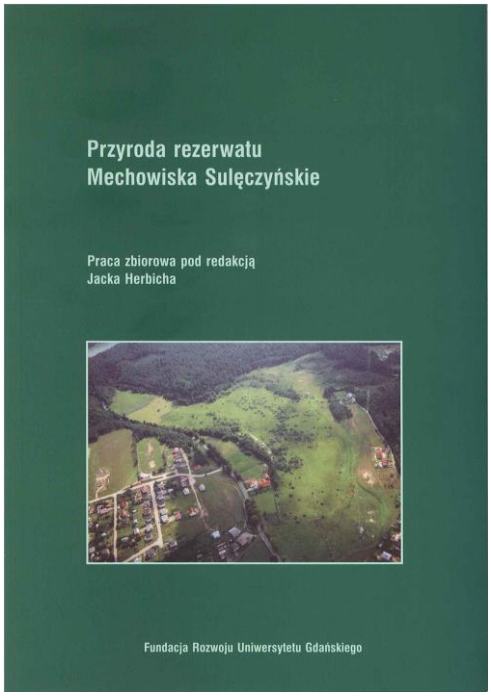

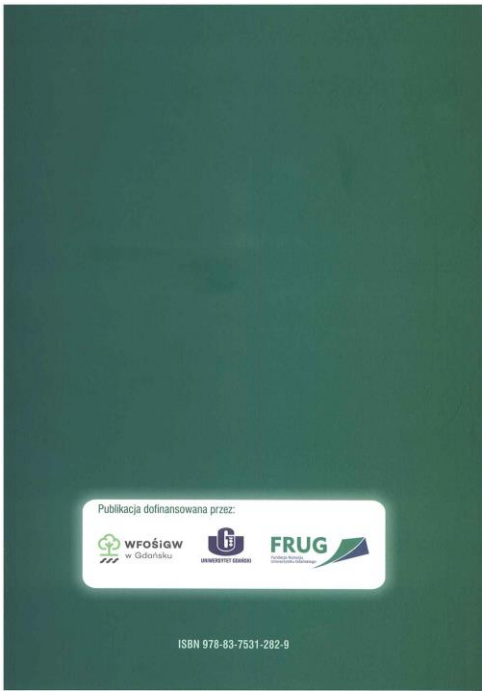

2. Sprawiedliwość ekologiczna w prawie i praktyce pod redakcją dra Tomasza Bojar-Fijałkowskiego. W wydanej publikacji czytelnik odnajduje teksty związane ściśle z pojęciem sprawiedliwości ekologicznej, jak i nieco odleglejsze, oparte wyraźnie na wątkach prawa ochrony środowiska, a także prawa gospodarczego, górniczego czy międzynarodowego, opisujące instytucje prawa materialnego i procesowego. Jest to jednocześnie pierwsza publikacja polskiej doktryny prawa, podejmująca próbę jej zrozumienia i tak szerokiego opisania.

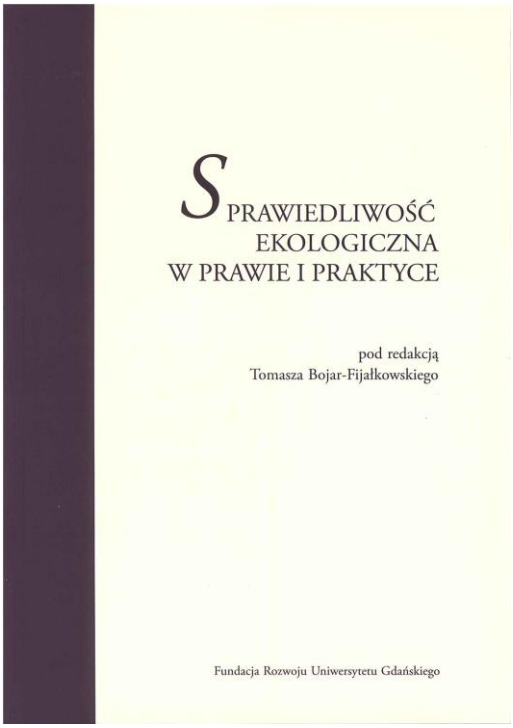

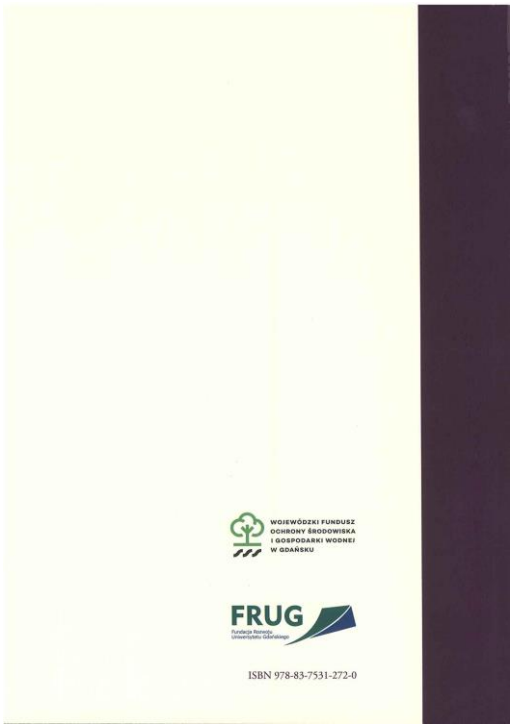

Gdańsk, dnia 31.10.2017r.